

Motiivide nõuanderühma aruanne

Jaanuar 2025

Motiivide nõuanderühm

Kokkuvõte

Motiivide nõuanderühm on sõltumatu valdkondadevaheline töörühm, mille Euroopa Keskpang (EKP) asutas 2024. aasta jaanuaris. Selle eesmärk on pakkuda välja taustlugusid ja motiive, mis illustreeriksid EKP nõukogu poolt 2023. aasta novembris tulevaste europangatähtede jaoks valitud kahte teemat: „Euroopa kultuur” ning „Jõed ja linnud”.

Mõlema teema puhul oli töörühma eesmärk leida motiive, mis oleksid vastuvõetavad kogu euroalal ja millega inimestel oleks lihtne suhestuda. Samuti püüti leida tasakaalu üldsuse seas laialdaselt tunnustatud motiivide ja vähem tuntud, kuid ajaloolise tähtsusega motiivide vahel, mis on eeskätt seotud oluliste ajalooliste isikute, kunstiteoste, ehitiste ja asukohtadega. Kogu protsessi vältel seisid nõuanderühma liikmed silmitsi keerulise ülesandega esindada kõiki euroala riike ning leida vastuvõetavaid ja mõistetavaid motiive erineva taustaga eurooplaste jaoks.

Nüüdseks on nõuanderühm oma töö lõpule viinud ja pakub kavandikonkursi jaoks sobivate võimalustena välja neli taustlugu (st kaks taustlugu teema „Euroopa kultuur” ning kaks taustlugu teema „Jõed ja linnud” jaoks).¹ Teema „Euroopa kultuur” puhul pidas nõuanderühm asjakohaseks taustlugusid „Jagatud kultuuripaigad” ja „Naised kui Euroopa kultuuri eestvõitlejad” ning teema „Jõed ja linnud” puhul taustlugusid „Loodus kui kultuur” ja „Vastupidavus mitmekesisuses”.

Teema „Euroopa kultuur” ühe taustloo („Jagatud kultuuripaigad”) puhul pakutakse välja kolm eri kujundusvalikut. Kõigi ettepanekute põhielemendid on kokku võetud allpool: iga ettepaneku puhul kirjeldatakse taustlugu ja seonduvaid motiive, aga ka seda, kuidas taustlugu seeria kõigil nimiväärtusel ning pangatähtede esi- ja tagakülgedel hargneb. Üksikasjalikum teave on esitatud aruande 1. lisa. 2. lisa sisaldab ülejäänud taustlugusid ja motiive, mida nõuanderühm arutas, kuid mis jäid lõplikust valikust välja.

Tehti esialgsed kontrollid ettepanekutega seotud võimalike maineriskide või vastuolude tuvastamiseks ning seejärel sai rühm kokku panna siinse eelistatud taustlugude ja motiivide loendi. Need kontrollid ei ole siiski veel ammendavad ja lõplikud. Enne kavandikonkursi algust tuleb konkreetse taustloo ja sellega seotud motiivide kasutamisega seotud riske ja õigusi täiendavalt hinnata.

¹ Taustlood on dokumendis läbivalt esitatud tähestikulises järjekorras.

„Euroopa kultuur”

„Jagatud kultuuripaigad”

Taustlugu

Eurooplased on sajandite jooksul jaganud oma loovust, teadmisi ja oskusi, ehitades üles meie ühist Euroopa kultuuri. Koolid, ülikoolid, raamatukogud, teatrid, staadionid, väljakud ja muuseumid on paigad, kus inimesed osalevad kultuuriringluses ja kogevad mõningaid olulisimaid hetki oma elus. Just sellistes kohtades kujuneb välja järjepidevuse ja kokkukuuluvuse tunne, mis seob meid minevikuga ja inspireerib tulevikuvisioni.

Teema „Jagatud kultuuripaigad” illustreerimiseks on välja pakutud kolm teemavalikut. Iga teemavaliku puhul antakse 1. lisa ülevaade sellest, kuidas taustlugu seeria kõigil nimiväärtusel ning pangatähtede esi- ja tagakülgedel hargneb.

Motiivid

1. teemavalik: reaalsed ehitised ja paigad

Pangatähtede esiküljel kujutatakse kaasaegseid hooneid või paiku, kus toimub ühine kultuuritegevus, ning neis tegevustes osalevaid inimesi. Tagaküljel on pangatähtede esiküljel kujutatuga sama tüüpi ajaloolised hooned või paigad.

2. teemavalik: tegevused ja paigad

Pangatähtede esiküljel kujutatakse tavapäraseid ühiseid kultuuritegevusi ning neis osalevaid inimesi. Tegevused on tänapäevased, paigad ja inimesed aga kujuteldavad. Tagaküljel on ajaloolised hooned või kultuuripaigad, kus tegevused aset leiavad.

3. teemavalik: tegevused ja maalid

Samamoodi kui 2. teemavaliku puhul, kujutatakse pangatähtede esiküljel tavapäraseid ühiseid kultuuritegevusi ning neis osalevaid inimesi. Tegevused on tänapäevased, paigad ja inimesed aga kujuteldavad. Tagaküljel kujutatakse pangatähtede esiküljel kujutatud tegevuste ja paikadega sama tüüpi maale või nende fragmente. Renessansiajastust kuni 19. sajandi lõpuni pärit maalid on valitud nende temaatika alusel ning neid ei kasutata kronoloogilises järjestuses.

Eelised ja riskid

Välja valitud motiivid kujutavad mõningaid kõige tavaprasemaid paiku, kus Euroopa kultuur väljendub ja kus sellest on võimalik osa saada. Motiivid ühendavad olevikku minevikuga ja traditsioone kaasaegse kultuuriga. Kõige keerulisemaks osutus eesmärk leida motiivid, mis on nii soolise kui ka geograafilise mitmekesisuse

seisukohalt piisavalt representatiivsed, kuid samal ajal ka üldsusele hästi tuttavad ja omased.

„Naised kui Euroopa kultuuri eestvõitlejad”

Taustlugu

Läbi sajandite on sotsiaalsed piirangud ja sooline kallutatuse takistanud naistel täita rolli, mida nad võiksid täita ja peaksidki täitma Euroopa kultuuris ja teaduses. Neist takistusest hoolimata on paljudel andekatel naistel õnnestunud piirangutest läbi murda ning neist on saanud loovuse ja uuenduslikkuse eestkõnelejad. Kuue erakordse naise ja nende saavutuste tähistamisel rõhutame Euroopa ühist kultuuripärandit ning kirjeldame meie väärtusi võrdõiguslikkuse ja kaasatuse tagamisel.

Motiivid

Pangatähtede esiküljel kujutatakse mõnede kõige olulisemate naiste portreesid, kes on andnud panuse Euroopa teadusesse ja kultuuri. Tagaküljel on näited nende saavutustest ja tööst.

Eelised ja riskid

Taustlugu on lihtne ja kergesti mõistetav. Välja valitud isikud ning nende tegevus ja saavutused toetavad enamikku Euroopa Liidu (EL) põhiõigustest. Taustlugu hargneb läbi mitme sajandi ja rõhutab Euroopa naiste rolli teaduses ja kultuuris, mis ulatub Euroopast palju kaugemale. Samuti väljendab see Euroopa praegust seisukohta seoses naiste rolliga ühiskonnas. Teisest küljest võidakse meeste kõrvalejätmist tõlgendada märgina soolisest diskrimineerimisest.

„Jõesid ja linnud”

„Loodus kui kultuur”

Taustlugu

Euroopa kunstnike loomingulisus ja teadlaste leidlikkus on lahutamatult seotud Euroopa ökoloogilise rikkuse ja mitmekesisusega. Pangatähtedel kujutatakse jõgesid ja linde – pidevas liikumises loodusjõude –, nii nagu neid on läbi aegade kujutatud Euroopa alaliselt muutuvates kultuurides. Pangatähtede kujunduse visuaalses stiilis lähtutakse meie ühise ajaloo eri ajastute kunsti- ja kultuurimotiividest. Euroopa loodus ja kultuur on ühtse dünaamilise ja pidevalt uueneva energia kaks nägu, mis kanduvad tuikleval elujõul kaugest minevikust kestlikku tulevikku.

Motiivid

Pangatähtede esiküljel kujutatakse linde oma jõelistes elupaikades ning motiivid on inspireeritud eri ajastute kunstivooludest. Jõeliste elupaikade puhul on esindatud jõe eri etapid alates lähtekohast kuni suudmeni. Pangatähtede tagaküljel kujutatakse eri ajastute esemeid ja taieeid vastava aja kaasaegsest kunstist inspireeritud stiilis. Motiivid ei ole realistlikud, pigem on nende loomisel inspiratsiooniallikana kasutatud eri ajastute visuaalset keelt.

Eelised ja riskid

Motiivid ühendavad kahte aspekti, mis avaliku arvamuse uuringute kohaselt Euroopa üldsust kõige paremini kõnetavad: need on loodus ja kultuur. Väljakutseks oli kombineerida erinevaid visuaalseid stiile, säilitades samal ajal seeria tervikliku sidususe ja järgides selget taustlugu.

„Vastupidavus mitmekesisuses”

Taustlugu

Jõesed ja linnud ei tunnista riigipiire. Nende päralt on kogu Euroopa.

Euroopa on poliitiline ja kultuuriline ökosüsteem, kus terviku tugevus tuleneb selle eri osade rikkusest, nõtkusest ja mitmekesisusest. Oleme vastupidavad tänu oma jagatud kultuurilisele ja ajaloolisele rikkusele ning ideederohkusele. See toetab kõigi osade kestmajäämist. Sama kehtib ka meie looduslike ökosüsteemide puhul. Jõesed ja linnud on alalises liikumises ja peavad pidevalt kohanema. Nende eluvormid on muljetavaldavalt mitmekesised. Pangatähtede kujunduselemendina on nad meeldetuletus sellest, et elu säilitamiseks peame hoolitsema selle mitmekesisuse eest.

Motiivid

Motiivid on esindatud jõe eri etapid alates lähtekohast kuni suudmeni. Pangatähtede esiküljel kujutatakse lindude mitmekesisust nende jõelistes elupaikades. Tagaküljel näidatakse, kuidas jõe iga etapp toetab inimelu erinevat aspekti. Just nende Euroopa maastike mitmekesisus toetab inimeste vastupanuvõimet suurte keskkonnaprobleemide korral.

Eelised ja riskid

Motiivid on inimeste jaoks omased, sümboliseerides liike, maastikke ja tegevusi, mis on enamiku inimeste jaoks tuttavad ja mõistetavad. Kuna need ei esinda ühtegi konkreetset riiki, on nad omased ka suure osa riikide ja erineva taustaga inimeste

jaoks. Samuti väljendavad need Euroopa keskkonnaalaste õigusaktide, näiteks veepoliitika raamdirektiivi ja linnudirektiivi olulisi aspekte. Väljakutseks kujuneb see, kuidas kajastada selgelt väärtusi, mida loodus inimestele pakub (nt veega varustus, vaba aja veetmise võimalused ja põllumajandus), rõhutades samas kestlikkuse olulisust.

© **European Central Bank, 2025**

Postal address 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telephone +49 69 1344 0
Website www.ecb.europa.eu

All rights reserved. Reproduction for educational and non-commercial purposes is permitted provided that the source is acknowledged.

For specific terminology please refer to the [ECB glossary](#) (available in English only).

PDF ISBN 978-92-899-6856-0, doi:10.2866/295740, QB-09-24-686-ET-N
HTML ISBN 978-92-899-6843-0, doi:10.2866/445, QB-09-24-686-ET-Q